

Stockman & levenseinde (1)

08/10/2013 | Kristin Vanschoubroek en Peter Burvenich

Kristin Vanschoubroek en Peter Burvenich, Psychotherapeute & directrice van vzw La Verna Arts-internist, arts in het team voor palliatieve zorg, ziekenhuis Maria Middelaers, Gent

Broeder Stockman stelt zich op als de verdediger van het leven en stelt deze houding tegenover hen wie zelfbeschikking heilig is (*DS 5 oktober*). In de werkelijkheid zijn dit geen tegenstellingen, maar het veeleer om een paradox waar beide polen samen aanwezig zijn: er is én gehechtheid aan het leven het verlangen om te kunnen leven, én er is de moeite en de pijn en de onmacht om voort te kunnen leven. Onze ervaring is dat mensen vaak een lange strijd achter de rug hebben, waarbij ze telkens opnieuw zoeken naar zin en betekenis, voordat ze kunnen zeggen 'nu is het genoeg geweest, verlos me uit mijn lijden, laat mij nu gaan'.

Stockman stelt de gelovige visie tegenover de ongelovige. Ook dit is een tegenstelling die in het concrete leven weinig speelt. Wij zien dat zowel gelovigen als niet-gelovigen dezelfde vragen hebben rond de zin van het leven en rond een waardig levenseinde. Het zijn menselijke vragen. Zo was er een priester die vroeger vroeg naar euthanasie en die net vanuit zijn gelovige visie erop vertrouwdde dat het 'voor God al goed was'. Voor andere mensen is het beangstigend om zich bewust te zijn van hun nader levenseinde en is de vraag naar euthanasie dan ook niet aan de orde.

Volgens Stockman is, vanuit de christelijke visie, het leven een geschenk. Dit uitgangspunt is niet voor alle mensen herkenbaar. Sommige mensen ervaren hun leven helemaal niet als een geschenk, maar veeleer als een zware, soms ondraaglijke opdracht. Voor hen is het leven een schrijnende lijdensweg. Lijden wordt vaak in eenzaamheid gedragen. Met uitspraken dat het leven een geschenk is worden ze meer geïsoleerd en gemarginaliseerd. Als mensen de kans krijgen hun lijden uit te spreken, als ze mogen zeggen dat de dood een verlossing zou zijn, dan krijgen ze eindelijk gehoor. Wie gehoord wordt, leeft. Dit is de paradox.

Stockman stelt palliatieve zorg tegenover euthanasie. Ook dit is een mentale, doctrinaire tegenstelling die geen reële. In het echte leven gaan beide hand in hand. Een goed begeleide euthanasie gaat gepaard met goede palliatieve zorg. Een goede palliatieve zorg kan uitmonden in het opheffen van het ondraaglijke lijden. Het gaat om goede zorg voor het leven en voor het sterven.

Leven en sterven zijn geen tegenstellingen. Waar mensen in liefde rondom een stervende staan, bewust afscheid nemen van elkaar, daar is het volle leven.